

ועדת ערר לארנונה הכללית מועצה אזורית הגליל התחתון

טלפון - 04-6628204 פקס - 04-6769272
ח י ל - vadatrrgl@gmail.com

כ"ג תשרי תש"פ
22 אוקטובר 2019
ערר מס' 1/2019

בפני ועדת ערר לענייני ארנונה כללית
שליד מועצה הגליל התחתון אזורית

העוררת: בליל חברה לשיווק מזון לבקר וצאן בע"מ - ח.פ. 511331209
ע"י ב"כ עוה"ד דן י. ארטן ואח'
דן י. ארטן - משרד עורכי דין
מרח' מעלה השחרור 17, חיפה
טל' 04-8699505 פקס 04-8671001

-נגד-

המשיב: מנהל הארנונה של מועצה אזורית הגליל התחתון
ע"י ב"כ עוה"ד אבי שמואלי ואח'
מרח' שמריהו לוי 24, ת.ד. 4758, חיפה 31047
טל: 04-8674875 פקס: 04-8674450

החלטה

בעניין סילוק הערר על הסף

השאלה שעומדת על הפרק בערר זה היא - האם יש להורות על סילוקו על הסף- כבקשת המשיב, או שמא יש להותירו ולבררו עד תום, כבקשת העוררת. הצדדים הגישו סיכומים בשאלה זו, על פי החלטת הוועדה לאחר הדיון שהתקיים ביום 2/7/2019. עתה הגיעה העת להכריע בסוגיה זו.

רקע

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

1. העוררת הנה בעלת הזכויות ב"מרכז מזון" להכנת מזון לבעלי חיים, בישוב שדה אילן שבגליל תחתון.
2. ענינה של העוררת מוכר היטב בוועדה זו, ובערר 8/13 ניתנה החלטה ארוכה ומפורטת באשר לסיווג עיסקה של העוררת וכן לשטחים בהם מחויבת העוררת בגין כל סיווג.
3. בעקבות ההחלטה בערר 8/13 הנ"ל, הגישה בזמנו העוררת ערעור מינהלי לבית המשפט המחוזי בנצרת, ובמסגרת ההליך שם, הגיעו הצדדים לכדי פשרה בהליך גישור באשר לגובה הכספים אותם חייבת העוררת בגין הארנונה ואופן תשלומם [עמ"נ 36285-10-14]. באשר לשאלת סיווג נכסיה של העוררת [כתעשייה – סיווג 401, וקרקע תפוסה – סיווג 700] וגודלו של כל נכס – נושא זה הושאר לטיפול מחודש. בשנת 2016, הנכסים נמדדו מחדש על ידי המשיב ונקבעו גדלים חדשים לנכסים, אם כי הסיווג נותר כפי שנקבע בערר 8/13, דהיינו- מבנה תעשייה וקרקע תפוסה.
- העוררת שילמה לפי הסיווגים הללו ולפי שטחם - עד לערר זה-קרי- משנת 2016 ועד לשנת 2019.
4. בערר זה מבקשת העוררת לשנות את הסיווג של הנכסים- ממבנה תעשייה למבנה חקלאי, ומקרקע תפוסה לקרקע חקלאית.

טענות העוררת בסוגיית הסילוק על הסף

5. בפי העוררת טענות רבות נגד רצון המשיב להורות על סילוק ערר זה על הסף, ובקצרה, נימוקיה הם:
 - העדר סמכות עניינית של הועדה ליתן החלטה בנושא סילוק על הסף.
 - העדר מעשה בית דין בין הצדדים, ומשכך כל שנת מס עומדת בפני עצמה.
 - העדר החלטה שיפוטית חלוטה בין הצדדים.
 - ההשגה שהוגשה למנהל הארנונה התקבלה ללא הסתייגות מאחר ומנהל הארנונה לא ענה להשגה זו.
 - המשיב העלה טענות חדשות בערר, בחזקת הרחבת חזית אסורה.

ועדת ערר לארנונה הכללית מועצה אזורית הגליל התחתון

טענות המשיב באשר למחיקת הערר על הסף

6. המשיב מאידך מחרה מחזיק ומעבה עמדתו באשר לדחיית הערר על הסף בעיקר נוכח הכלל הידוע " מעשה בית דין / השתק פלוגתא " אשר קיים בין הצדדים. כן משיב הוא ליתר טענות העוררת – שהרי תשובתו להשגה- גם אם אינה לרוחה של העוררת-עדיין תשובה היא, כמו גם עמדתו שאין בנימוקים שהועלו בתשובתו לערר משום הרחבת חזית אסורה משום היותם מפורטים בצורה מספקת בתשובה לערר, וכן משום שהערר עומד בפני עצמו, וכשם שהנישום אינו כבול לנימוקי ההשגה בערר, בין היתר בשל אי היות הנישום מיוצג בהליכי ההשגה, אך בערר בדרך-כלל הנישום מיוצג ומשום כך הנימוקים חורגים מנימוקי ההשגה. משכך – מדובר בזכות הדדית שיש בה כדי לסייע בידי הצדדים ולא להצר צעדיהם.

כאמור – עיקר נימוקו של המשיב הנו כי אין בידי העוררת הזכות לשוב ולפתוח את עניין סיווגם של הנכסים כל זמן שלא חל שינוי משמעותי כלשהו – פיזי ומשפטי – ואכן לא חל לדידו שינוי שכזה- שיש בו כדי להביא לשינוי הסיווג של נכסי העוררת.

דיון

7. קראנו את כתבי הטענות של הצדדים- ההשגה, התשובה עליה על נספחיה, את הערר ונספחיו וכן את התשובה לערר ונספחיה. אסופה נכבדה ביותר של מסמכים.
8. כבר בראשית הדיון יאמר כי ב"כ העוררת וכן נציגיה שנכחו בדיון בפני הועדה ביום 2/7/2019, **אמרו בפה מלא כי לא חל שינוי כלשהו במרכז המזון בליל-שדה אילן- היא העוררת**, אלא שהשינוי לו הם טוענים הוא באקלים המשפטי כך שיש לקבל את הערר במובן זה שיש לקבוע שסווג הנכסים הם מבנה חקלאי ואדמה חקלאית, **אקלים משפטי זה לא בא לידי ביטוי בהליכים הקודמים- לא בפני הועדה ולא בפני בית המשפט המחוזי, ומשום כך יש לדון בו ולקבלו- תוך שינוי הסיווג כאמור לנכסי העוררת.**
9. כאמור, בהחלטה זו לא נתייחס לנכסי בקשתה של העוררת, שכן החלטה זו עניינה – האם להורות על סילוק הערר על הסף – אם לאו.

10. נתייחס לעיקרי טענות העוררת_כפי שפורטו לעיל:

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

- **לעניין סמכות וועדת הערר-אכן לוועדה סמכות לדון גם בעניין דחייה** על הסף של עררים, אם נמצאה העילה המתאימה. לעניין זה בדקתי החלטות רבות של ועדות ערר בערים אחרות, [תל אביב בעיקר] ומצאתי גם מצאתי עררים שנדחו על הסף. לדוגמה בלבד ראו **ערר 119/2018**, **ועדת ערר בבאר שבע- יאן זילברמן בע"מ נ' מנהל הארנונה בעירית באר שבע**. ההחלטה מרכזת הלכות בעניין סילוק על הסף. זוהי סמכות אינהרנטית של גוף מעין שיפוטי- כפי שוועדת הערר הנה- במסגרת הסמכויות שהוקנו לוועדה על פי הדין-חוק הערר, תקנות הערר [סדרי דין] והלכות בית המשפט העליון.
- **לעניין טענות הנטענות בהשגה ובערר- כאמור העוררת טוענת כי על המשיב להיצמד לעיקרי טענותיו בתשובה להשגה, ובה בשעה מבקש המשיב ליתן הכשר להרחבת חזית הטענות בתשובה לערר. שאלה זו נידונה בבתי המשפט והלכה היא שאין להתיר הרחבת חזית-הלכה זו חלה על הצדדים באופן שווה-הן כלפי הנישום והן כלפי הרשות להלן ההלכה המשפטית הנוהגת, :**

בר"ם 08/793 ריבוע כחול ישראל בע"מ נגד מנהל הארנונה עיריית הרצליה ניתן ביום 6/10/08, **וכן בעמ"נ [ת"א] 05/182 קו אופ תל אביב דן השרון בע"מ ריבוע כחול ישראל בע"מ נגד מנהל הארנונה של עיריית הרצליה** [ניתן ביום 2/12/07. קיבלו שתי ערכאות הערעור את הטענה כי ועדת הערר לא הייתה מוסמכת לדון בעילות השגה חדשות, שלא נכללו בכתב הערר ובהשגה שקדמה לו.. "צודק המשיב בטענתו כי הוועדה לא הייתה מוסמכת לדון בעילת ההשגה הנוגעת לאזור הנכס, הואיל וטענה זו לא הועלתה כראוי בהשגות ומשכך גם לא נדונה על ידי המשיב בהשגות נשוא הערר" [שם, פסקה 10, עמ"נ ת"א 182/05] אומנם ועדת הערר מוסמכת לדון בטענה שלא נכללה בכתב הטענות, וזאת בהתאם להוראות סעיף 17 לתקנות הערר": בשמיעת הערר לא תיזקק הוועדה לכל נימוק שלא יצוין בכתב הערר או בתשובה אלא אם היא משוכנעת שהנימוק נשמט שלא באשמת בעל הדין המבקש להיעזר בו, או ששמיעת הנימוק דרושה למען הצדק."

השאלה הנשאלת היא האם אכן מדובר בהרחבת חזית מבחינת טענות המשיב- קראתי את ההשגה ותשובת המשיב **ולא מצאתי** כי יש הרחבת חזית עובדתית בין הטענות בתשובה להשגה לבין הטענות בתשובה לערר. העובדות ידועות היטב ומעוגנות בכתובים, המשיב צרף את כל הניספחים לתשובתו להשגה לפי סדר כרונולוגי- כך שהיריעה אכן היתה פרוסה היטב בפני העוררת. המשיב טען לאורך כל הדרך כי אכן אין מקום לטענות חוזרות ונישנות מצד העוררת לפתוח באופן עיקבי את השומה שנשלחת אליה כדי לשנות את הסיווג של עיסקה על נכסיו השונים, מקום שלא ארע שינוי כלשהו במהותו של העסק נשוא הערר.

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

הריני להפנות לסעיפים 10,11,12 לתשובה להשגה. גם אם המונחים המשפטיים "מעשה בית דין" "השתק פלוגתא" אינם כתובים בתשובה להשגה- הרי הם המונח המשפטי של העובדות. וכסיכום נכתב " **בהעדר שינוי מהותי בנסיבות עובדתיות ו/או בהוראות החוק ו/או בהלכה של בית המשפט העליון, יש לראות בסיווג הנכסים של החברה כעניין חלוט ובלתי ניתן לעירעור** " [סעיף 12 לתשובה להשגה]. משכך עניין הרחבת חזית אסורה- הגם שהיא חלה ככלל על שני הצדדים, אין היא חלה במקרה זה שלפנינו.

הדיון בנקודה זו אף עונה לעוררת על טענתה כי לא קבלה תשובה להשגה וכי למעשה הפועל היוצא הוא כי לכאורה ההשגה התקבלה על הסף. ההשגה נתקבלה אצל המשיב ביום 26/3/2019 והתשובה לה ניתנה כבר ביום 15/4/2019, דהיינו במסגרת סד הזמנים הקבועים בדין. התשובה להשגה אם כן ניתנה גם ניתנה כאמור וכמפורט לעיל, ודחייתה היא ברורה ומוחלטת.

יש לתמוה אם כן- לו כגרסת העוררת ההשגה התקבלה כדין על הסף- מדוע פנתה היא להליך הערר בפני וועדה זו. הדרך לבית המשפט לעניינים מנהליים הייתה פתוחה בפניה בעתירה כנגד הרשות. ואידך זיל גמור....

- **לעניין מעשה בית דין-** זוהי הנקודה עיקרית זו, אשר "במקבילית הכוחות" יש בה להטות את המאזן בין טענות העוררת לטענות המשיב. לסוגיה משפטית זו הריני להפנות למספר פסקי דין אשר יש בהם מענה לקושיה זו שבין הצדדים לערר זה. פסק דין מפי כב' השופטת נחליאלי בעמ"ן 58784-07-18 קניון רמת אביב נ' מנהל הארנונה בעירית תל אביב, מיום 4/3/2019 בבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב. [המצטט גם פסקי דין אחרים בסוגיה] מפאת חשיבות הדברים, הציטוט הנו ארוך משום היותו רלבנטי ביותר ומבאר היטב את הסוגיה העומדת על הפרק, כך שהצדדים והקורא יבינו את הסוגיה המשפטית העומדת על הפרק:

"כללי מעשה בית-דין מבוססים על רעיון הסופיות. ביסודם התפיסה כי לאחר שעניין נדון על ידי הערכאות המשפטיות המוסמכות, תוך שניתן לכל אחד מהצדדים יומו בבית המשפט, הרי שהכרעה שיפוטית סופית שהתקבלה כדין היא מחייבת, ומכוחה נוצר מחסום דיוני המונע התדיינות משפטית חוזרת באותו עניין. כידוע, לכללי מעשה בית דין שני ראשים: השתק עילה והשתק פלוגתא. השתק העילה מונע התדיינות נוספת בתביעות שנידונו בהליך שהוכרע; השתק פלוגתא מונע התדיינות חוזרת במחלוקות עובדתיות ומשפטיות שנידונו לגופן ונקבע לגביהן ממצא פוזיטיבי בהליך הקודם (לדיון מקיף בכללי מעשה בית דין ראו: נינה זלצמן מעשה בית-דין בהליך אזורי (1991); יששכר רוזן-צבי ההליך האזורי 678-485 (2015)...". (רע"א 5138/18 ג'אזי עוואד נ' עו"ד נפתלי נשר, פסקה 12 (16.10.2018) (להלן: "עניין עוואד").

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

וגם ראו דבריה של כבוד השופטת ענת ברון שאף היא ממש לאחרונה התייחסה בהרחבה לסוגיית מעשה בית דין ברע"א 7202/18 קוזליק נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ (11.2.19).

הכלל המוכר במסגרת הליכים אזוריים חל אף בגדרי ההליכים המנהליים שגם בהם "נקודת המוצא היא שאין לחזור ולהתדיין בנושא שכבר הוכרע, ולכן דחייתה של עתירה בעבר תהווה טעם טוב לדחייתה של עתירה חוזרת באותו עניין" (השופטת דפנה ברק ארז משפט מנהלי ד 475 (2017)). כך, עשוי הכלל לשמש את הרשות המעוניינת להדוף עתירות חוזרות של עותר באותו עניין, וכן עשוי הוא לשמש גם את האזרח מקום בו הרשות טוענת נגדו טענה שכבר הוכרעה בהליך קודם בין הצדדים. דברים אלה נטועים היטב בהלכה:

"צד לדיון בבית המשפט הגבוה לצדק איננו בן חורין להעלות מחדש עניינים שהם בבחינת דבר שפוט בדיון קודם. הכלל הזה חל על דיוני בית המשפט הגבוה לצדק אם לפי תורת 'מעשה-בית-דין' ואם משום שבית המשפט לא ירשה לבעל דין להטרידו שנית בדבר שכבר הובא לפניו קודם לכן והוכרע על ידיו, או יכול היה להיות מובא לפניו" (בג"צ 20/64 "המסייר" בע"מ נ' המפקח על התעבורה, פ"ד יח(3) 250, 245 (1964); ראו גם בג"צ 3731/95 סעדיה נ' לשכת עורכי הדין, פסקה 5 (19.6.1995); בג"צ 10976/02 פארג' איברהים נ' שר הפנים (5.2.2003); עע"מ 1370/07 רבקה תחיה קרמר נ' המועצה המקומית אבן-יהודה, בעמ' 14 (28.12.2011)).

אוסף כי לצד זה גם נקבע כי שלא כמו בהליך האזרחי הרי שבגדרי המשפט המנהלי יחול הכלל של מעשה בית דין באופן "מרוכז". במקום בו התגלו עובדות חדשות רלוונטיות ומהותיות לסכסוך שהוכרע או שחל שינוי נסיבות מהותי בסכסוך שהוכרע, בית המשפט ישוב וידרש לדון בעילה או בפלוגתא שכבר נדונו למרות הכלל של "מעשה בית-דין", וכפי שכתבה לפני ימים ספורים כבוד השופטת ד' ברק ארז:

"יצוין כי כפי שטענו המשיבים, יישומם של הכללים בדבר קיומו של מעשה בית-דין בכל הנוגע להליכים מנהליים הוא "מרוכז" באופן יחסי, בפרט מקום שבו חל שינוי מהותי בנסיבות ונחשפו עובדות חדשות" (בר"מ 704/19 רשימת "אלחודה" נ' ועדת הבחירות עארה- ערערה, פסקה 23 (21.2.2019); וכן ראו גם רוזן צבי, בעמ' 652).

[ההדגשה שלי - ג.נ.]

לציין כי הכללים בדבר מעשה בית-דין בהליך מנהלי מחייבים גם את מנהל הארנונה, שלגביו נקבע בפסיקה כי הכלל של השתק פלוגתא יחול אם שאלה משפטית ועובדתית מסוימת הוכרעה כבר על ידו אף אם מדובר בשנת מס קודמת (שלא כמו השתק עילה שכל שנת מס מקימה לכאורה עילת תביעה חדשה לגביה), **ובלבד שהנסיבות לא השתנו באופן מהותי**. וראו לעניין זה את דברי חברי כבוד השופט א' בכר:

"כאמור, טענות הצדדים נדונו והוכרעו, וללא שינוי נסיבות עובדתי או משפטי לא היה מקום לנסות ו"לעקוף" את הליך הערעור הראשון ולפתוח מחדש את הדיון בפני ועדת הערר ובהמשך בפני בית משפט זה. יובהר למנהל הארנונה שוב, כי בהעדר שינוי נסיבות, אין אפשרות שצד להליך משפטי יתמודד עם פסק דין שנראה לו שגוי בדרך של התעלמות מוחלטת מפסק דין חלוט בין אותם צדדים להליך, בהתייחס לאותו נכס, לאותן עובדות ולצו ארנונה זהה, לאחר שבקשת רשות הערעור שהגיש על פסק הדין נדחתה כאמור. "עמ"נ (ת"א) 42584-07-17 מנהל הארנונה בעריית הרצליה נ' אינטרגאמא נכסים (1961) בע"מ, פסקה 25 (13.3.2018)."

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

ללמדנו – והדברים מדברים בעד עצמם – הדיון בין הצדדים בערר זה אין לו מקום, היות ובין הצדדים קיים מעשה בית דין באופן מובהק. מוסיפה כב' השופטת נחליאלי ומבארת

” בהתאם לפסיקה ענפה המבחן הקובע אם מדובר בזהות עילות הוא מבחן רחב למדי. כך למשל נקבע כי גם במקרה בו שתי תביעות מבוססות על עילות זהות רק בבסיסן או במקרה שבו בתביעה המאוחרת נכללים פרטים ומרכיבים נוספים שלא פורטו בתביעה הקודמת, מדובר בעילות זהות (ראו ע”א 1650/00 זיסר נ’ משרד הבינוי והשיכון, פ”ד נו(5) 166, 181 (2003)). עוד נקבע כי בחינת היותה של עילה זהה לשם יישום כלל “השתק העילה” אינה תהליך של השוואה מתמטית מדוקדקת בין טענות, תתי נסיבות ושאר מרכיבים משניים המבדילים בין העילות. אלא ההשוואה בין התביעות מתמקדת בשאלה האם מבחינה מהותית עסקינן בשתי התדיינות הנוגעות לאותו עניין עצמו:

כאשר צד להליך מעלה טענה בדבר השתק עילה בשל עילות תביעה זהות, המבחן לו נזקק בית המשפט חורג מן הבחינה הפרטנית של שני כתבי התביעה זה מול זה. הוא בוחן האם על-פי מהות הדברים מדובר בשתי התדיינות הנוגעות לאותו עניין עצמו והאם הזכות או האינטרס המוגן שנפגעו בשתי התביעות זהים. כמו כן בוחן בית המשפט את מידת הדמיון בתשתית העובדתית הניצבת ביסוד שני ההליכים... ודוק: אין צורך שההליך הראשון יכלול את כל המרכיבים הנכללים בהליך הנוסף” (ע”א 1545/08 אברהם מוסקונה ואח’ נ’ סולל בונה בע”מ, בעמ’ 11 (4.3.2010); וראו גם ע”א 8/83 גורדון נ’ כפר מונאש – מושב עובדים, פ”ד לח(4) 797, 802 (1985); ע”א 6982/12 עזבון המנוחה Rachel Aliene Corrie ז”ל נ’ מדינת ישראל – משרד הביטחון פסקה 20 (12.2.2015)).

כך גם כשעולה טענה של **השתק פלוגתא** הרי שיישום קיומה הוא רחב למדי, ובהתאם להלכה הוא משתרע גם על שאלות עובדתיות וגם על שאלות משפטיות שנידונו בין הצדדים והוכרעו באופן פוזיטיבי על ידי בית המשפט (רע”א 3416/02 לידו כנרת נ’ מקורות, פ”ד נו(6) 631, 637 (2002); וראו גם עניין המועצה המקומית עילבון, בעמ’ 780; ע”א 158/83 פינקל נ’ נוימן, פ”ד לח(1) 17, 28 (1984); ע”א 375/82 מרקוביץ נ’ מוטיפיורי, פ”ד לט(2) 421, 428 (1985)).

בניתוח ספציפי של ההליכים בין הצדדים כאן עולה התמונה הבאה:

כזכור, העוררת אישרה כי אין כל שינוי עובדתי במהות ה**שימוש** שהיא עושה בנכסים נשוא הערר, אין שינוי כלשהו ב**שטחם** של הנכסים נשוא הערר, אך כאמור טוענת היא לשינוי ב” אקלים המשפטי”, כך שיש לשנות את הסיווג.

מהתאמת האמור בדברי השופטת נחליאלי לעיל, למקרה שבפנינו, ניתן לאמר כי התנאים לקיומה של **מניעות** מחמת השתק מתקיימים:

- זהות הפלוגתא שהתעוררה בעבר ונדונה עתה- היא זהה. [האם מדובר בנכסים חקלאיים אם לאו], כמו גם זהות בין הצדדים לפלוגתא.
- הצדדים קיימו דיונים באותה פלוגתא. - הן בפני ועדת ערר זו- החלטה **בערר 8/13**, שקבעה באופן ממשי כי אין מדובר בנכסים חקלאיים, והן בבית המשפט המחוזי בנצרת.

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

- הפלוגתא בין הצדדים הוכרעה באופן פוזיטיבי – כאמור- הן בערר 8/13, הן בבית המשפט לעניינים מנהלים בנצרת בערר על החלטה זו. יודגש כי בעקבות הסכם הגישור בערעור המינהלי שונו גודלם של השטחים, אך הסיווג נותר כשהיה- תעשייה וקרקע תפוסה ואף עתה אין ערעור על גודלם של השטחים.
- ההכרעה בעניין הפלוגתא שהונחה לפתחה של הוועדה הייתה הכרחית לצורך מתן פסק דין בתובענה הראשונה, להבדיל מכל הכרעה שולית, שאינה נחוצה לביסוסו של פסק הדין בתובענה. כך היה בערר 8/13, וכך גם עתה.

משכך- העוררת לא יכולה להתעלם מכל ההליכים הקודמים, וזאת בהעדר שינוי נסיבות כלשהו, ולבקש לשנות את הסיווג, במיוחד כאשר צו הארנונה לא השתנה, כמו גם לא חל שינוי כלשהו בשימוש שעושה העוררת בנכס נשוא הערר.

11. באשר לשינוי האקלים המשפטי

באנלוגיה, שינוי אקלים משפטי כדוגמא מובהקת הנו פסק הדין שניתן בבית המשפט העליון בענין בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית, מחודש יולי 2017 שעסק בנושא מזונות קטינים השוהים במשמרת משותפת אצל הוריהם הגרושים, ורמת השתכרותם של ההורים די דומה. פסק דין זה אכן מהווה דוגמא לשינוי " אקלים משפטי ". הסתמכותו של ב"כ העוררת על החלטת ועדת ערר שליד המועצה המקומית זכרון יעקב בערר 13/17, הדרי אפרים בע"מ נ' מנהלת הארנונה מ.מ. זכרון יעקב, בה נתקבל הערר והוחלט כי נכסי העוררת- מבנה בית האריזה, בית הקירור הזמני והקרקע סביבם יסווגו כחקלאיים- תוך הסתמכות על פס"ד בעמ"ן 08-323, אחים לוטרינגר נ' מועצה אזורית דרום השרון- עם כל הכבוד, אין לה מקום, ואבאר.

ראשית- מדובר בהחלטת ועדת ערר, אשר ב"כ המשיב [אותו עו"ד המופיע בפנינו- עו"ד ארטן], לא הודיענו כלל האם השלים עם ההחלטה והוגש ערעור בגינה.

שנית- מבחינת המצב המשפטי הנוהג, מדובר בהחלטה שאינה עולה בקנה אחד עם החלטות של בתי המשפט המינהליים במקרים דומים. לדוגמא, וכפי שצוטט בערר 8/13 [הערר הראשון שהוגש על ידי העוררת בפני ועדה זו], פסקי דין על דרך האנלוגיה וההשוואה- סעיף 34 ואילך להחלטה מיום 1/9/2014.

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

בבר"מ 1711/13 מנהלת הארנונה בעיריית חולון נ' תוצרת חקלאית מובחרת בע"מ, נפסק כי "חדרי קירור" הנם תחת הסיווג "תעשייה" היות ופעולת הקירור מהווה השבחה של המוצרים ומיועדת להאריך את חיי המדף שלהם, ולא לאיחסונם בלבד. פס"ד זה התבסס על פס"ד רעיונות [ע"א 1960/90], בו אופיינה פעילות תעשייתית "יצירת יש מוחשי אחד מיש מוחשי אחר" וכן "המבחן הכלכלי המדגיש את השבחת המוצר, [כחלק מהמבחנים].

בהמשך הובא גם פסק הדין בעניין **עת"מ 1184/03 - יאיר שיווק בע"מ נ' עיריית חדרה** בו נדונה שאלת סיווג בית מיון ואריזה לביצים וכן הסככות והשטח הצמוד לו. העוררת שם בקשה לראות בנכס כחקלאי, והרשות בקשה לראותו כמסחרי. השופטת שטמר ניתחה את הנושא ואימצה את העמדה לפיה מדובר בנכס מסחרי, נימוקיה מפורטים היטב בסעיף 35 להחלטה בערר 8/13 הנ"ל.

משכך – מאחר ולא חל כאמור שינוי כלשהו בנתונים העובדתיים – ואלו נדונו ונותחו לפרטי פרטים בחזקת "הדק מן הדק" בהחלטה 8/13 הנ"ל – הרי שסיווג עיסקה של העוררת היה ונותר "תעשייה" וכן גם סיווג הקרקע "קרקע תפוסה". העוררת לא הראתה שינוי באקלים המשפטי הנכון לעכשיו, ברמה שיש בה כדי לשנות סיווגה של העוררת.

12. **באשר לשאלה האם סופיות הדיון חלה בנושאים פסקאליים – העוררת מבקשת**

לראות בכל שומה לשנת מס כשומה חדשה לה היא זכאית להגיש השגה וערר. המשיב מאידך אוחז בגישה לפיה אין להתיר פתיחתה של שומה אשר לגביה ניתנה החלטה /פסק דין פוזיטיביים אשר קבעו באופן מפורש את הסיווג של הנכס נשוא הערר.

החריגים לפתיחת שומה הם שניים – 1. שינוי באקלים שיפוטי.

2. גילוי עובדות חדשות ושינוי נסיבות.

בעניינה של העוררת שלפנינו ראינו כי **לא התקיים** אף לא אחד מהחריגים הנ"ל. לא מצאנו כי חל שינוי באקלים המשפטי מאז ההחלטה בערר 8/13 הנ"ל, וכן קבלנו את עמדת העוררת כי לא חל שינוי בשימוש שנעשה בנכס נשוא הערר וגם לא השתנו השטחים בעיסקה של העוררת.

[ראו עמ"ן 17-07-42584, מנהל הארנונה בעיריית הרצליה נ' אינטרגאמא

נכסים], פס"ד מיום 13/3/2018, **השופט בכר – המרכז את ההלכות בנושא.**

מבדיקה שערכתי לא מצאתי כי הוגש ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו. [ג.נ.]

בעניין זה הצדים מופנים לפסק דינה של כב' השופטת חיות, [כתוארה אז] **בע"א 823/08 חזן נ' רשות המיסים, פסק דין מיום 4/1/2009.** בפסק דינה זה [שניתן פה אחד], מנתחת השופטת חיות את הנושא שעניינו מעשה בית דין בהליך פסקאלי מול רשויות המס, וכדבריה:

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

“ לגופם של דברים מלינים המערערים על קביעתו של בית משפט קמא שהחיל בענייננו את הכלל של מעשה בית דין. כלל זה ככל שהוא נוגע להשתק עילה קובע כי כאשר תביעה נדונה לגופה והוכרעה על-ידי בית משפט מוסמך אין להיזקק לתביעה נוספת בין אותם צדדים או חליפיהם, אם תביעה זו מבוססת על עילה זהה (ראו: ע”א 246/66 קלוז’נר נ’ שמעוני, פ”ד כב(2) 561, 583-584 (1968) (להלן: עניין קלוז’נר); נינה זלצמן מעשה בית דין בהליך אזרחי 30- (29תשנ”א) (להלן: זלצמן, מעשה בית דין). (המבחן לקביעה האם קיימת זהות עילות בין שתי תובענות הוא מבחן רחב החורג מן הבחינה הפרטנית של שני כתבי התביעה זה מול זה והוא בודק האם מבחינת מהות הדברים מדובר בשתי התדיינויות באותו עניין עצמו (ראו ע”א 1650/00 זיסר נ’ משרד הבינוי והשיכון, פ”ד נו(5) 166, 181 (2003) (להלן: עניין זיסר)). (לצורך קביעת זהות העילות נודעת חשיבות לשאלה האם הזכות או האינטרס המוגן שנפגעו בשתי התביעות זהים וכן למידת הדמיון בתשתית העובדתית הניצבת ביסוד שני ההליכים) (ראו ע”א 2035/03 לב יסמין בע”מ נ’ ת.ג.י. בע”מ, פ”ד נח(6) 447, 453 (2004). (כמו כן, ובכך עיקר לענייננו, שתי התובענות תיחשבנה כבעלות עילות זהות “מקום שהתובע היה יכול לרכו את כל העובדות ואת כל הטענות - ואלה שבתובענה החדשה בכלל זה - במסגרת ההתדיינות הראשונה” [ההדגשה אינה במקור]) [עניין זיסר; 181, ראו גם: עניין קלוז’נר; 592-593, גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי; 111, משה קשת הזכויות הדיוניות וסדר הדין במשפט האזרחי הלכה ומעשה כרך א 669 (מהדורה חמש עשרה, תשס”ז) (להלן: קשת, הזכויות הדיוניות)].

אכן, בהליכים הקודמים עתרו המערערים לסעד המבטל כליל את השומות שהוצאו בידי המשיב מחמת חוסר סמכות ועל כך הושם הדגש מבחינתם ואילו עתה מבקשים הם כי נבחן מחדש את גובה השומות ואת סכומי הוצאות הבניה המותרים בניכוי, אך המבחן הקובע לעניין מעשה בית דין הוא מבחן זהות העילה ולא מבחן זהות הסעד (ראו: ע”א 54/87 אמגר חברה לשיווק והשקעות בע”מ נ’ ק.י.מ.א. להשקעות ובניין בע”מ, פ”ד מג(2) 347, 353 (1989); (קשת, הזכויות הדיוניות. 669), משקימת במקרה דנן זהות בין העילה בהליכים הקודמים לעילה בהליכים הנוכחיים - כמוכנו של המושג “עילה” לעניין מעשה בית דין - צדק בית משפט קמא בדחותו את תובענת המערערים על הסף מטעם זה....

טענה נוספת שמעלים המערערים המצדיקה לשיטתם דיון מחודש בשומות היא כי עריכת שומות הינה מעשה מינהל ולפיכך אין היא סופית וניתן לשנותה. אכן, החלטה מינהלית אינה כפופה לכלל של מעשה בית דין והיא מאופיינת בגמישות מסוימת

ועדת ערר לארנונה הכללית מועצה אזורית הגליל התחתון

המיועדת לאפשר התאמתה לתנאי החיים המשתנים (ראו: בג"ץ 26/99 עיריית רחובות נ' שר הפנים, פ"ד נז(3) 97, 116-117 (2003); יצחק זמיר הסמכות המנהלית כרך ב 981-982 (תשנ"ו)). יחד עם זאת, שומה שהוצאה אשר לא השיגו עליה בתוך המועד הקבוע בחוק או שניתן לגביה פסק דין, הרי היא סופית ואין מקום לשנותה והוא הדין מקום בו התקיים הליך משפטי, אך עניין הקשור בשומה שיכול היה להתברר במסגרת אותו הליך לא הועלה ולא נדון. הליך משפטי חדש שנוקט מי מהצדדים, לאחר שחלף המועד להגשת הערעור, או לאחר שהדיון בשומה הוכרע בהליכים הקודמים אינו יכול להקים מחדש את זכות הערעור שלא נוצלה או לאפשר פתיחה מחדש של דיון בשאלות שכבר נדונו והוכרעו או שניתן היה לדון ולהכריע בהן בהליכים הקודמים אילו הועלו (ראו: ע"א 714/68 זיס נ' המועצה המקומית אשדוד, פ"ד כג(2) 623, 627-628 (1969); ע"א 461/69 ביטון נ' הממונה על מס בולים, פ"ד כד(1) 50, 53 (1970); ע"א 33/72 ל' פרומין ובניו בע"מ נ' מנהל המכס והבלו, פ"ד כח(2) 459, 464 (1974); ראו והשוו: ע"א 367/85 מדינת ישראל נ' קיטאי, פ"ד מא(3) 398, 401 (1987)). בענייננו דחה בית משפט זה בערעור הקודם את ערעורם של המערערים ביחס לשומות (להוציא שומה אחת) ובכך סתם את הגולל על האפשרות לפתוח אותן מחדש. בצדק דחה על כן המשיב את דרישת המערערים לפתוח את השומות מכוח סעיף 147 לפקודה ועל פי תחשיב מחודש שערכו לאחר מתן פסק הדין בערעור הקודם, לרבות בכל הנוגע לעלויות הבנייה. המערערים מיצו את כל ההליכים שעמדו בפניהם במסגרת פקודת מס הכנסה, ובהם השגות וערעורים לבית המשפט המחוזי ולבית המשפט העליון ומשאלו נדחו הפכו השומות סופיות."

עינינו הרואות כי בית המשפט העליון נתן גם נתן דעתו לסוגיה זו, ונקבע כי גם אם שומה של כל שנת מס עומדת בפני עצמה - הרי שהיא כפופה להלכות בדבר השתק שיפוטי. וכפי שנאמר לעיל - ההשתק השיפוטי קיים גם קיים בערר זה - ובכך למעשה ולהלכה אין להותיר את הערר על מכונו ואין להתיר את שמיעתו.

ועדת ערר לארנונה הכללית

מועצה אזורית הגליל התחתון

13. סיכום

בהחלטה זו נסקרו הנקודות הראויות לדיון, כפי שעלו מההשגה, התשובה להשגה, הערר והתשובה לערר- כל הליך על כל נספחיו. מצאנו כי לעוררת, עם כל נסיונותיה לשנות בנימוקיה וטיעוניה את הסיווג לצורכי ארנונה של הנכסים המהווים את עיסקה – אין בהם כדי לסייע.

התוצאה אם כן היא כי הערר נדחה על הסף.

בנסיבות העניין תשא העוררת בהוצאות על הצד הנמוך לטובת המשיב על סך של 3,000 ₪, אשר ישולמו בתוך 30 ימים מקבלת החלטה זו לידיה. ככל שלא ישולמו הוצאות אלה במועד- יישאו הפרשי הצמדה וריבית על פי דין עד לתשלום בפועל.

14. בהתאם לסעיף 20 [ב] לתקנות הרשויות המקומיות [ערר על קביעת ארנונה כללית] [סדרי דין בוועדת ערר], תשל"ז-1977, - החלטת הוועדה נתונה לערער לפני בית המשפט לעניינים מינהלים שבאזור שיפוטו מצוי מקום מושבה, בתוך 45 ימים ממועד המצאת החלטה זו לצדדים.

בהתאם לסעיף 20 [ג] לתקנות הרשויות המקומיות [ערר על קביעת ארנונה כללית] [סדרי דין בוועדת ערר], תשל"ז-1977, - החלטת הוועדה תפורסם באתר האינטרנט של הרשות המקומית .

15. המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים ותוודא קבלתה.

ניתן היום, בהעדר הצדדים, 22/10/2019,

עו"ד גד נחום- יו"ר הוועדה _____

גב' ברכה נודלר- חברת הוועדה- אני מסכימה. _____

מר זאב אלמן- חבר הוועדה- אני מסכים. _____